

**LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRAS
Į S A K Y M A S**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRO 2009 M.
BIRŽELIO 30 D. ĮSAKYMO NR. IV-331 „DĖL KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS
VERTYBIŲ TYRIMO, KONSERVAVIMO IR RESTAURAVIMO TVARKOS
APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2016 m. gruodžio 9 d. Nr. IV-984
Vilnius

1. P a k e i ė i u Kilnojamųjų kultūros vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2009 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. IV-331 „Dėl kilnojamųjų kultūros vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir jį išdėstau nauja redakcija:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRAS
Į S A K Y M A S**

**DĖL KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ TYRIMO, KONSERVAVIMO
IR RESTAURAVIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 6 punktu:

1. T v i r t i n u Kilnojamųjų kultūros vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo tvarkos aprašą (pridedama).“

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

Laikinais einantis kultūros ministro pareigas

Šarūnas Birutis

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos kultūros ministro

2009 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. ĮV-331

(Lietuvos Respublikos kultūros ministro

2016 m. gruodžio 9 d. įsakymo Nr. ĮV-984 redakcija)

**KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ TYRIMO, KONSERVAVIMO IR
RESTAURAVIMO TVARKOS APRAŠAS****I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Kilnojamųjų kultūros vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja į Kultūros vertybių registrą (toliau – Registras) įrašytų kilnojamųjų kultūros vertybių, taip pat tokių vertybių, kurios yra nekilnojamojo kultūros paveldo statinio viena iš vertingųjų savybių (dailės kūrinių) ir dailės nekilnojamojo kultūros paveldo objektų (toliau – Dailės vertybės) tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų programos rengimą, šių darbų planavimą, atlikimą, proceso ir kokybės kontrolę bei darbų priėmimą.

2. Aprašas netaikomas į muziejų ir bibliotekų bei į Nacionalinio dokumentų fondo apskaitos dokumentus įtrauktoms kilnojamosioms kultūros vertybėms.

3. Dailės vertybės tirti, konservuoti ir restauruoti gali tik Kilnojamųjų kultūros vertybių restauratorių atestavimo komisijos atestuoti restauratoriai, fiziniai ir juridiniai asmenys, kur dirba atestuoti restauratoriai (toliau – Restauratorius).

4. Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. Dailės kūriniai – molbertinė tapyba, sienų tapyba, sgrafitas, dekoratyvinis meninis dažymas, dekoratyvinės dangos (auksuotė ir kitos), vitražas, metalo plastika, keramika, lipdyba, skulptūra, drožyba, altoriai, sakyklos, klausyklos, vargonai, stacionarūs meniniai baldai ar įranga, kiti vaizduojamosios ar taikomosios dailės kūriniai bei meninių, istorinių ar religinių objektų dalys.

4.2. Dailės vertybės defektinis aktas – dokumentacija, kurioje pateiktas Dailės vertybės defektų sąrašas su jų lokalizacija fotogrametrinėje ir/ar lazerinio skenavimo būdu bei naudojant kitas šiuolaikines technologijas gautoje nuotraukoje, nurodant reikalingų atlikti darbų vietą ir apimtį.

4.3. Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų užduotis – dokumentacija, kurioje pateiktas Dailės vertybės tyrimo, konservavimo, restauravimo darbų pobūdis ir eiliškumas, trumpos istorinės, menotyrinės žinios.

4.4. Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų metodika – dokumentacija, kurioje pateikta Dailės vertybės tyrimo, konservavimo, restauravimo darbų technologija.

4.5. Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų ataskaita – dokumentacija, kurioje nurodyti detalūs duomenys apie Dailės vertybę, jos tyrimo, projektavimo, konservavimo, restauravimo ir atkūrimo darbus, tyrimų medžiaga, fotofiksacija darbų metu ir baigus darbus, kiti dokumentai.

5. Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme vartojamas sąvokas.

**II SKYRIUS
DAILĖS VERTYBIŲ TYRIMO, KONSERVAVIMO IR RESTAURAVIMO DARBŲ
PROGRAMOS RENGIMAS**

6. Visų rūšių Dailės vertybių tyrimo, konservavimo ar restauravimo darbai vykdomi pagal Restauratoriaus parengtą tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų programą (toliau – Programa). Kai Dailės vertybės darbai atliekami kartu su kultūros paveldo statinio, kuriame yra Dailės vertybės,

tvarkybos darbais, Programa gali būti parengiama kaip nekilnojamojo kultūros paveldo statinio tvarkybos darbų projekto sudėtinė dalis, tačiau ji rengiama, tvirtinama ir atlikti darbai priimami vadovaujantis šiuo Aprašu.

7. Programą sudaro:

7.1. titulinis lapas, kuriame nurodoma:

7.1.1. Programos pavadinimas;

7.1.2. Dailės vertybės duomenys (pavadinimas, unikalus kodas Registre, jos nuolatinės saugojimo (buvimo) vietos adresas, šios vertybės savininko ar valdytojo (toliau – Valdytojas) fizinio asmens vardas, pavardė, telefono numeris arba juridinio asmens pavadinimas, kodas, telefono numeris);

7.1.3. duomenys apie Programos rengėją (vardas, pavardė, kvalifikacijos atestato išdavimo data bei numeris, juridinio asmens pavadinimas);

7.1.4. Programos užsakovo duomenys (juridinio asmens pavadinimas, adresas ir/arba fizinio asmens vardas, pavardė ir telefonas);

7.1.5. Dailės vertybės tyrimo, konservavimo, restauravimo darbų atlikimo vietos adresas (kai darbai atliekami ne šios vertybės saugojimo vietoje);

7.1.6. Programos parengimo data (metai ir mėnuo).

7.2. tekstinė dalis, kurią sudaro:

7.2.1. Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų užduotis;

7.2.2. Dailės vertybės defektinis aktas;

7.2.3. Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų metodika;

7.2.4. mokslinių istorinių, menotyrinių, technologinių tyrimų išvados bei kiti duomenys apie vertybę;

7.2.5. fotofiksacija Dailės vertybės būklės nustatymo metu;

7.2.6. Dailės vertybės tyrimų, konservavimo ir restauravimo darbų skaičiuojamoji kaina, patvirtinta tvarkomuoju dokumentu (kai Valdytojas yra juridinis asmuo) arba tvirtinimo žyma ir atsakingo asmens parašu (kai Valdytojas yra fizinis asmuo). Dailės vertybės tyrimo, konservavimo, restauravimo darbų skaičiuojamoji kaina apskaičiuojama vadovaujantis normatyvais, nurodytais Paveldo tvarkybos reglamentų sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. IV-151 „Dėl paveldo tvarkybos reglamento PTR 1.01.01:2005 „Paveldo tvarkybos reglamentų rengimo taisyklės“ ir Paveldo tvarkybos reglamentų sąrašo patvirtinimo“, ketvirtojoje normavimo srityje. Atliekant bet kokio sudėtingumo kategorijos Dailės vertybių (jų dalių, elementų) apmatavimus bei nustatant šių vertybių tyrimų, konservavimo ir restauravimo darbų kiekius šiais normatyvais vadovujamasi tik tais atvejais, kai to neįmanoma atlikti taikant fotogrametrijos ir/ar lazerinio skenavimo bei kitas šiuolaikines technologijas;

7.2.7. Dailės vertybės, esančios kultūros paveldo statinyje tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų organizavimo schema (kai šie darbai atliekami kartu su kultūros paveldo statinio tvarkybos darbais), kurioje nurodomos Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų atlikimo sąlygos (šių darbų zonos ar erdvės apsauga nuo dulkių, drėgmės, skersvėjų ir kitos apsaugos nuo neigiamo poveikio priemonės), pateikiamos Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų ir šiuos darbus įtakančių kultūros paveldo statinio tvarkybos darbų vykdymo laiko (darbų grafikas ar pan.) bei kitos sąlygos;

7.3. Programos rengėjo kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų kopijos;

7.4. kiti dokumentai, reikalingi pagrįsti Programos sprendinius.

III SKYRIUS

DAILĖS VERTYBIŲ TYRIMO, KONSERVAVIMO IR RESTAURAVIMO DARBŲ PLANAVIMAS, ŠIŲ DARBŲ ATLIKIMAS

8. Dailės vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbus planuoja ir finansuoja šių vertybių valdytojai, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamentas), savivaldybės ir kiti juridiniai bei fiziniai asmenys.

9. Apie planuojamas tirti, konservuoti ir/ar restauruoti Dailės vertybes Restauravimo tarybą (toliau – Taryba) informuoja Programos rengėjas, kuris per Kultūros paveldo elektroninių paslaugų informacinę sistemą pateikia Tarybai tvirtinti Programą.

10. Taryba apsveria pateiktą Programą ir ne vėliau kaip per 20 darbo dienų priima sprendimą ją patvirtinti arba netvirtinti, savo sprendimą įformindama posėdžio protokolu. Apie priimtą sprendimą Taryba per Kultūros paveldo elektroninių paslaugų informacinę sistemą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos informuoja Programos rengėją. Priėmus sprendimą Programos netvirtinti, nurodomos šio sprendimo priežastys bei apskundimo tvarka.

11. Tarybos patvirtinta Programa galioja 5 metus. Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbus galima pradėti vykdyti nuo Programos patvirtinimo dienos.

12. Tarybos patvirtintos Programos paveldosaugos (specialioji) ekspertizė neprivaloma. Kai Dailės vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbai atliekami už valstybės ar savivaldybių biudžeto lėšas, turi būti atliekama šių darbų skaičiuojamosios kainos dalinė ekonominė (bendroji) ekspertizė, vadovaujantis Kultūros paveldo statinio projekto ekspertizės atlikimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. DĮ-279/IV-233 „Dėl Kultūros paveldo statinio projekto ekspertizės atlikimo taisyklių patvirtinimo“.

13. Dailės vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbus pagal patvirtintą Programą atlieka Restauratorius, parinktas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.

14. Apie pradedamus darbus Restauratorius prieš 5 darbo dienas raštu informuoja Tarybą ir Departamento teritorinį skyrį, kurio veiklos teritorijoje yra kilnojamosios kultūros vertybės nuolatinė saugojimo (buvimo) vieta arba kurio veiklos teritorijoje yra kultūros paveldo statinys, kuriame esančią Dailės vertybę numatoma tirti, konservuoti ar restauruoti (toliau – Departamento teritorinis skyrius). Departamento teritoriniam skyriui pateikiama Tarybos patvirtinta Programos kopija.

15. Kai Programoje numatyti Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbai atliekami kartu su kultūros paveldo statinio, kuriame yra Dailės vertybė, tvarkybos darbais, tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbus atliekantis ar jiems vadovaujantis Restauratorius privalo užtikrinti šių darbų atlikimo sąlygų laikymąsi. Šių sąlygų laikymosi priežiūrą atlieka Taryba.

16. Tais atvejais, kai Dailės vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo metu atsiranda nenumatyti Dailės vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbai, Restauratoriaus teikimu jų būtinybę nustato Taryba, savo sprendimą įformindama posėdžio protokolu, Aprašo 10 punkte nustatyta tvarka. Jo pagrindu Restauratorius papildo Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo Programą šios Programos užsakovo lėšomis. Nenumatytų darbų ekspertizė atliekama Aprašo 12 punkte nustatyta tvarka.

17. Dailės vertybės, esančios kultūros paveldo statinyje, konservavimo ir restauravimo darbų bendrąją ir specialiąją techninę priežiūrą atlieka nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai, turintys paveldosaugos ekspertizės specialisto kvalifikacinę kategoriją.

IV SKYRIUS

DAILĖS VERTYBIŲ TYRIMO, KONSERVAVIMO IR RESTAURAVIMO DARBŲ PROCESO IR KOKYBĖS KONTROLĖ

18. Tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų procesą Restauratorius fiksuoja tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų žurnale, kuriame nurodoma Restauratoriaus vardas ir pavardė, Dailės vertybės pavadinimas, unikalus kodas Registre, Tarybos posėdžio, kuriame patvirtinta Programa, protokolo data ir numeris, atliekami darbai (valymas, uždažymų, užtapytų atidengimas, grunto sutvirtinimas, plyšių užtaisymas ir pan.) ir naudojamos priemonės (skalpelis, vanduo, cheminės medžiagos ir pan.) bei kita svarbi su tyrimu, konservavimu ir restauravimu susijusi informacija.

19. Dailės vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų procesą ir kokybę kontroliuoja Taryba, vykdydama atliekamų darbų patikrinimus, kuriuose dalyvauja ir Departamento teritorinio skyriaus atstovas.

20. Tarybos pastabos dėl darbų proceso ir kokybės įrašomos tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų žurnale. Patikrinimų rezultatai įforminami Tarybos protokolais.

V SKYRIUS

DAILĖS VERTYBIŲ TYRIMO, KONSERVAVIMO IR RESTAURAVIMO DARBŲ PRIĖMIMAS

21. Restauratorius, atlikęs Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbus, parengia šių darbų ataskaitą ir teikia ją Tarybai per Kultūros paveldo elektroninių paslaugų informacinę sistemą.

22. Restauratoriaus pagal Programą atliktus Dailės vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbus priima Taryba, priėmimą įformindama protokolu. Taryba atliktus tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbus gali priimti visus arba atskirais etapais.

23. Priimant darbus kviečiamas dalyvauti Dailės vertybės Valdytojas, darbų užsakovas ir Departamento teritorinio skyriaus atstovas.

24. Taryba patikrina atliktus tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbus, Restauratoriaus pateiktą Dailės vertybės tyrimo, konservavimo, restauravimo darbų ataskaitą, kitą dokumentaciją ir priima sprendimą priimti arba nepriimti Restauratoriaus darbą. Apie priimtą sprendimą Taryba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos informuoja Restauratorių per Kultūros paveldo elektroninių paslaugų informacinę sistemą, o Valdytoją - tiesiogiai arba paštu, arba elektroniniu paštu (PDF ar JPG formatu). Informuojant Restauratorių apie sprendimą priimti darbą pridedama Tarybos posėdžio, kuriame priimtas minėtas sprendimas, protokolo kopija arba išrašas. Informuojant Restauratorių ir Valdytoją apie sprendimą nepriimti atliktą darbą, nurodomos šio sprendimo priežastys bei apskundimo tvarka.

25. Atskirais etapais atliktus Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbus taip pat priima šios vertybės Valdytojas, darbų užsakovas, pasirašydami su darbus atlikusiu Restauratoriumi atliktų darbų aktą.

26. Taryba protokolu, kuriuo įformintas sprendimas priimti atliktus darbus, kopiją kartu su vienu Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų ataskaitos egzemplioriumi pateikia Departamentui, kuris patikslina Registro duomenis ir, vadovaudamasis Kilnojamosios kultūros vertybės paso pildymo ir išdavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. ĮV-2 „Dėl Kilnojamosios kultūros vertybės paso pildymo taisyklių patvirtinimo ir kilnojamosios kultūros vertybės paso formos patvirtinimo“ gautą Dailės vertybės tyrimo, konservavimo ir restauravimo darbų ataskaitos egzempliorių su protokolu perduoda Departamento teritoriniam skyriui.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

27. Ginčai dėl šio Aprašo sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
